

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty PSY

PhDr. Dagmar Čerňová

**Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Ústřední knihovna**

Brno, 28. února 2014

Osnova kurzu

- Práce s informacemi, základy EIZ, psaní odborných (závěrečných) prací
- Práce s elektronickými informačními zdroji
  - ❖ základy vyhledávacích technik
  - ❖ tvorba rešeršního dotazu
  - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
- Citace, citování, plagiátorství
  - ❖ základní terminologie, citační styly
  - ❖ základy citování jednotlivých druhů dokumentů
  - ❖ citační software, zvláštnosti citování
- Práce s elektronickými informačními zdroji
  - ❖ EBSCO Discovery Service
  - ❖ databáze elektronických knih, čtečky e-knih

Podmínky absolvování předmětu

■ Zápočet

- ❖ účast na celém kurzu
- ❖ vypracování praktického úkolů
- ❖ splnění písemného testu

- ❖ **workshopy**

Práce s informacemi

Osnova

- Informační potřeba, internet, Deep Web
- EIZ – definice, rozdělení, databáze
- Metodika psaní závěrečných prací
- Tištěné zdroje versus elektronické
- Licencované zdroje
- Volně dostupné zdroje

„Knowledge is power“.

Francis Bacon

Informační potřeba

- „Našel/našla jsem to na internetu“
  - ❖ **2.4 miliardy** – počet uživatelů internetu*
  - ❖ **1.2 biliónu** – vyhledávání na Googlu v roce 2012*
- Internetové vyhledávače přináší i řadu problémů
- Vyhledávání odborných informací

* Zdroj: *Internet 2012 in numbers*

Internet

■ Pozitiva

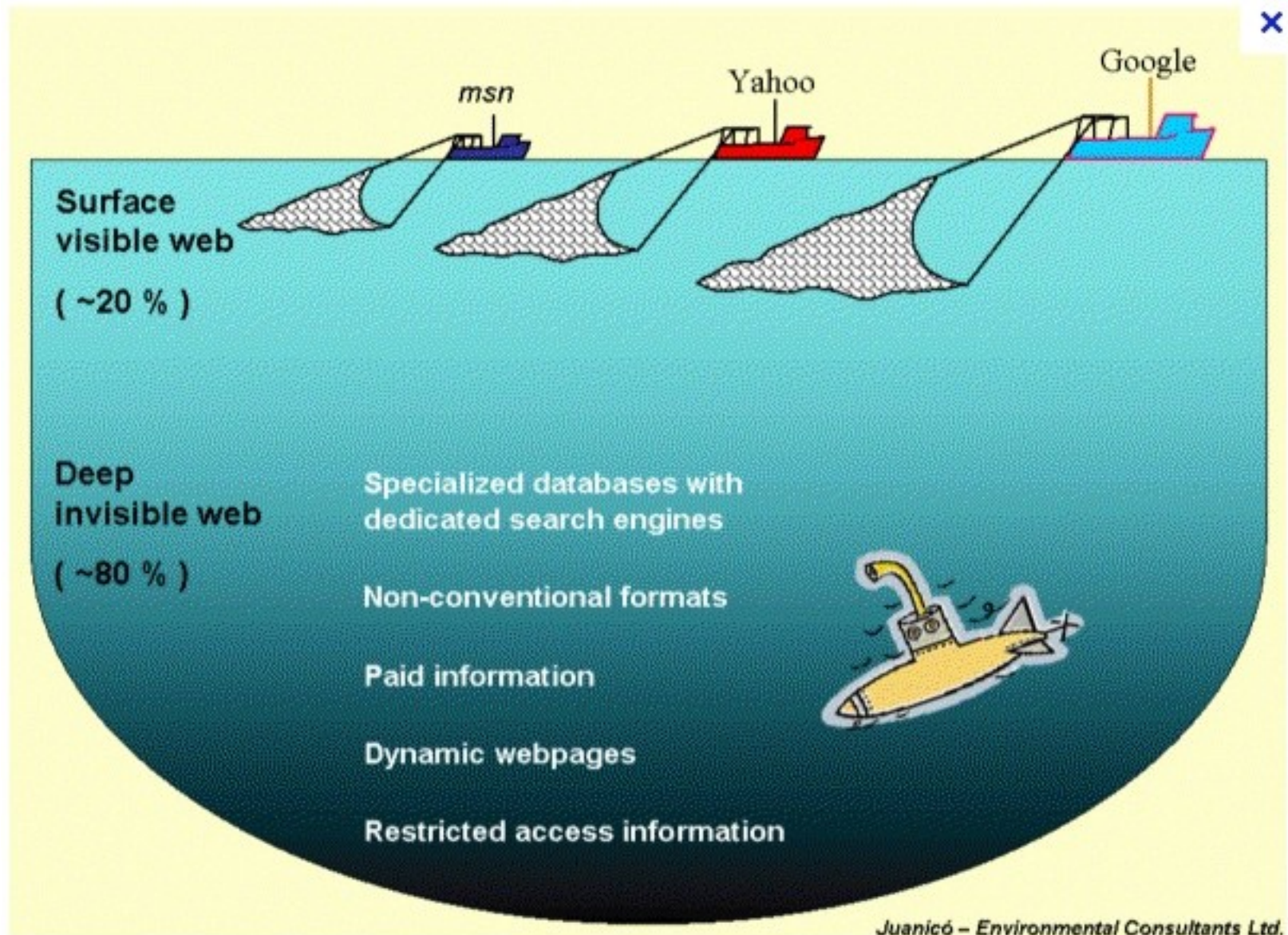
- ❖ dostupnost informací
- ❖ rychlost publikování
- ❖ svoboda projevu
- ❖ rozmanitost (texty, fotky, videa...)
- ❖ snadná komunikace
- ❖ . . .

■ Negativa

- ❖ **množství** informací
- ❖ vyhledávání
- ❖ **relevantní** informace
- ❖ důvěryhodnost zdroje
- ❖ zneužitelnost informací
- ❖ kybernetický terorismus
- ❖ čas
- ❖ ...

Deep web (Invisible web)

Odborné zdroje informací Rozdělení EIZ

Elektronické informační zdroje

- další výrazy - EIZ, e-zdroje, databáze...
- dokumenty v elektronické podobě*
- dostupné prostřednictvím **databází**
  - ❖ **volně dostupné**
  - ❖ **komerční (licencované)**

*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu grafického znázornění informací

Internet x licencované zdroje

■ Internet

- ❖ dostupný všem
- ❖ problémy s autorstvím, důvěryhodností zdroje, datem publikování...

■ Licencované zdroje

- ❖ za úplatu – **pro studenty MU zdarma 😊**
- ❖ informace jsou prověřené (prochází recenzním řízením)
- ❖ články dostupné dříve než v tištěné podobě
- ❖ **doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**

Databáze

- **Bibliografické** – pouze základní „identifikační“ údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt
- **Fulltextové** – plné texty dokumentů
- **Multioborové** – dokumenty z různých oborů
  - ❖ rozsáhlé databáze – např. ProQuest, Wiley, EBSCO
  - ❖ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům

Bibliografické údaje

Structural analysis of parent–child relationships in **eating disorders**.

Humphrey, Laura L. ; Journal of Abnormal Psychology, Vol 95(4), Nov, 1986. pp. 395-402. [Journal Article]

Témata: Anorexia Nervosa; Bulimia; Empathy; Parent Child Relations; Psychoanalytic Interpretation; Adolescence (13-17 yrs); Adulthood (18 yrs & older)

Klíčová slova

Databáze: PsycARTICLES

 Přidat do složky | Citační reference: (34) | Počet citací v této databázi: (13)

 Plný text HTML | Plný text PDF (789K) | S·F·X Plný text přes SFX

 Find author's articles in Web of Science

 citace PRO uložit knihu do Citace PRO

 citace PRO uložit do Citace PRO

Zdroj: databáze PsycARTICLES

Co v databázích naleznete?

- Odborné časopisy – články
- Odborné publikace – kapitoly z nich
- Statě ze sborníků
- Obrazovou dokumentaci (obrázky, fotky, grafy, diagramy)

Psaní odborných (závěrečných) prací

Propagační video Západočeské univerzity v Plzni

Metodika psaní odborných prací

- Dostatek času pro vyhledání a nastudování příslušné literatury
- Vypracování námětu závěrečné práce
- Vymezení času potřebného k sepsání textu
- Dodržení všech předepsaných formálních a odborných náležitostí

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
- 6. Příprava dokumentace**
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

1. Volba tématu a strategie přípravy

- ❖ Časový plán
- ❖ Volba tématu
- ❖ Příprava na informační průzkum

2. Informační průzkum

- ❖ Bibliografický průzkum
- ❖ Knihovny

3. Zpracování výsledků průzkumu

- ❖ Studium
- ❖ Excerptování

4. Výzkum

5. Tvorba práce

- ❖ Definitivní osnova
- ❖ Uspořádání materiálu
- ❖ Tvorba textu

6. Příprava dokumentace

- ❖ Seznam bibliografických citací
- ❖ Odkazy
- ❖ Obrázky, tabulky, přílohy
- ❖ Průvodní materiál

7. Příprava konečné verze práce

- ❖ Psaní čistopisu
- ❖ Závěrečná redakce

8. Odevzdání práce

9. Obhajoba – prezentace práce

10 rad, jak napsat a obhájit
kvalitní diplomovou práci

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Volba tématu

- Podívat se do Souborného katalogu MU nebo Archivu závěrečných prací IS MU
- Případně na práce jiných univerzit:
  - ❖ Vysokoškolské kvalifikační práce
  - ❖ souborné katalogy (viz dále)

Samotný vyhledávací proces se naučíte v další lekci v PC učebně.

Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Informační průzkum

- Odborné monografie
- Odborné časopisy
- Sborníky
- Denní tisk
- CD, DVD a další

TIŠTĚNÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Katalogy knihoven

- Lze prohledávat buď jednotlivě (např. Katalog MU, UK, MZK...)
- Nebo použít tzv. **souborné katalogy:**
  - ❖ Jednotná informační brána (JIB)
  - ❖ Souborný katalog ČR (CASLIN)

Nemám plný text dokumentu

- Dokument je v knihovně, ale je stále vypůjčen
  - ❖ E-prezenčka
  - ❖ Copy on Demand
- Dokument není dostupný v žádné z (brněnských) knihoven
  - ❖ meziknihovní služby (MVS, MMVS)

TIP

MVS, MMVS – nejen knihy, ale i články

ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Licencované zdroje

Licencované databáze

■ Přístup:

❖ **stránky knihovny -**

<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

TIP

společenskovědní databáze

❖ **Portál elektronických informačních zdrojů MU -** <http://ezdroje.muni.cz/>

TIP

databáze i z jiných oborů

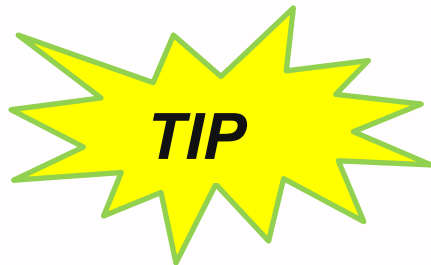
■ **Mimo počítačovou síť MU je třeba použít vzdálený přístup (Open VPN, proxy, EZproxy, Shibboleth)**

TIP

Open VPN, Shibboleth

Multioborové databáze

- EBSCO
- JSTOR
- ProQuest
- Sage Journals Online
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley Online Library

Multioborové databáze jsou dobrým startovním místem pro vyhledávání

Oborové databáze

■ **PsyINFO, PsyARTICLES**

- ❖ přístup z platformy EBSCOhost

■ **Cambridge Journals**

- ❖ Psychology, Psychotherapy and Counselling

Oborové databáze

- **ProQuest Psychology Journals**
- **ProQuest Social Science Journals**
- **ProQuest Research Library: Social Sciences**
  - ❖ přístup z databáze ProQuest

Oborové databáze

■ Sage

- ❖ Social Sciences & Humanities > Psychology & Counseling, příp. Psychoanalysis

■ ScienceDirect

- ❖ Social Sciences and Humanities > Psychology

■ Wiley Online Library

- ❖ Psychology > Applied, Cognitive, General, Social Psychology ad.

E-books

- [Ebrary Academic Complete](#)
- [Sage Knowledge](#)
- [Gale Virtual Reference Library](#)
- [eReading.cz](#)

Zpravodajství

Denní tisk, TV a rozhlasové vysílání

- [Anopress Monitoring Online](#)

Volně dostupné zdroje

Další zdroje

- [Google Scholar](#)
- [Google Books](#)
- [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#)
- [Genamics JournalSeek](#)
  - ❖ Psychology

- PsyDoK: Open-Access-Server der Virtuellen Fachbibliothek Psychologie

- INTUTE (archiv)
  - ❖ Psychology

- American Psychological Association

Statistiky

- Český statistický úřad
- Eurostat

Shrnutí

- **Pro vyhledávání odborných informací používejte licencované informační zdroje**
  - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace
- **Seznam databází**
  - ❖ Stránky knihovny
  - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů
- **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
  - ❖ OpenVPN, Shibboleth ad.

■ Volba tématu

- ❖ Kontrola v Souborném katalogu MU nebo Archivu závěrečných prací IS MU

■ Informační výzkum

- ❖ Katalogy knihoven
- ❖ Licencované zdroje na www.knihovna.fss.muni.cz/ezdroje
- ❖ Veřejné dostupné zdroje

Literatura

- KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.
- *Pindom.com* [online]. [cit. 2013-08-19]. Dostupné z: <http://royal.pindom.com/2013/01/16/internet-2012-in-numbers/>

Obrázky

- <http://cathryno.global2.vic.edu.au/2010/05/08/deep-web-vs-surface-web/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Dagmar Čerňová
cernova@fss.muni.cz
infozdroje@fss.muni.cz